

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

KLIININENASIA NTUNTIJA

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Opetussuunnitelma 2011 - 2012

YHTEYSTIEDOT:

Osoite: Kajaanin ammattikorkeakoulu
Postiosoite: PL 52, 87101 KAJAANI
Käyntiosoite: Ketunpolku 4, 87100 KAJAANI
Puh. (08) 6189 91
Fax. (08) 6189 9626

Vastaava opettaja:
Sirkka Liisa Niskanen
Kajaanin ammattikorkeakoulu
puh. 044 7101 216
sirkka-liisa.niskanen@kajak.fi

Opintosihtööri:
Marja Haapavaara
Käyntiosoite: Ketunpolku 3, 87100 Kajaani
puh. (08) 6189 9632
marja.haapavaara@kajak.fi

JOHDANTO

Ammattikorkeakoulujen ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ovat syntyneet työelämän kasvaneista osaamisvaatimuksista ja elinikäisen oppimisen periaatteesta. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tarjoavat korkeakoulututkinnon suorittaneille yliopisto-opinnoista poikkeavan jatkokoulutusväylän. Niiden erityispiirteenä on työelämän osaamistarpeista lähtevä ammatillinen kasvu.

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot on tarkoitettu työelämässä toimiville aikuisille. Opintojen laajuus on alasta riippuen 60-90 opintopistettä (40-60 opintoviikkoa) ja opiskelu tapahtuu pääosin työn ohessa. Edellytyksenä on ammattikorkeakoulun perustutkinto ja vähintään kolmen vuoden työkokemus.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on ammattikorkeakoulun perustutkinnon jälkeistä koulutusta, jonka **yleisenä tavoitteena** on antaa opiskelijalle (Asetus 423/2005):

1. Työelämän kehittämisen edellyttämät laajat ja syvälliset tiedot asianomaiselta alalta sekä tarvittavat teoreettiset tiedot asianomaisen alan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten.
2. Syvälinen kuva asianomaisesta alasta, asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä valmius asianomaisen alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehityksen seuraamiseen ja erittelyyn.
3. Valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittymiseen
4. Työelämässä vaadittava hyvä viestintä- ja kielitaito.
5. Kansainvälisen vuorovaikutuksen ja ammatillisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto sijoittuu eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä tasolle 7, joka kansallisessa viitekehyksessä (NQF) tarkoittaa ylempää korkeakoulututkintoa. Sen mukaisesti ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut:

- Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Hän ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Hän kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.
- Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Hän kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja. Hän kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä. Hän kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa. Hän kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.

- Omaa valmiudet jatkuvaan oppimiseen. Hän osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Hän kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma tarjoaa sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille sairaanhoitajille (AMK), terveydenhoitajille (AMK), kättilöille (AMK) ja ensihoitajille AMK mahdollisuuden kouluttautua ja kehittyä työn ohella. Ylempi AMK (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja) vastaa muutoshasteisiin, joita sosiaali- ja terveydenhuollon työyksiköt kohtaavat. Haasteita tuovat terveydenhuollon palvelurakenteiden muutokset sekä yritystoiminnan lisääntyminen ja kolmas sektori palvelujen tuottajana. Osaamisvaatimukset ovat kasvaneet ja tehtäväsiirrot aiheuttavat työn uudelleenorganisointia.

Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelman tavoitteena on kehittää osaamista kliinisen hoitotyön asiantuntijuuden alueella. Koulutukseen sisältyy kliinisen asiantuntijuuden kehittämiseen, erityisesti opetus- ja ohjausosaamiseen, osaamisen johtamiseen, potilasturvallisuuteen, lääkehoitoon sekä tutkimus- ja kehittämistyöhön liittyviä opintoja sekä oman työn kehittämiseen liittyvä opinnäytetyö.

YLEMMÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEIDEN YLEISET KOMPETENSSIT JA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN KEHITTÄMINEN JA JOHTAMINEN KOULUTUS-OHJELMAN KOMPETENSSIT JA OSAAMISKUVAUKSET

Kompetenssi	Osaamisen kuvaus
YLEISET KOMPETENSSIT	
Oppimisen taidot	• osaa monipuolisesti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan • osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti ja eri alojen näkökulmista • kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
Eettinen osaaminen	• kykenee ottamaan vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista • osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä • osaa tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön ja yhteisön näkökulmat • osaa edistää tasa-arvoisuuden periaatteiden toteutumista työyhteisössä • osaa edistää kestävä kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteutumista • kykenee johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvoihin perustuen
Työyhteisöosaaminen	• osaa kehittää työyhteisön toimintaa ja hyvinvointia • osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta • osaa soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa tehtävässään

	- osaa luoda verkostoja ja kumppanuuksia - osaa johtaa ja uudistaa toimintaa monimutkaisissa ja ennakointimattomissa toimintaympäristöissä - kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä, johtamistehtävissä tai yrittäjänä
Innovaatio-osaaminen	- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista - osaa johtaa projekteja - osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kehittämistoiminnan menetelmiä - osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestävää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa
Kansainvälistymisosaaminen	- kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään ja toiminnan kehittämisessä - osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä - osaa ennakoida kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan
SOSIAALI- JA TERVEYSALAN KOMPETENSSIT, TARKENTUVAT MYÖHEMMIN	
Kliinisen asiantuntijan kompetenssit	- hallitsee opetus- ja ohjansosaamisen, kykenee johtamaan ryhmiä ja muutosprosesseja - hallitsee moniammatillisen yhteistyön tekemisen ja eri tasoihin vaikuttamisen - osallistuu vaativien potilaiden hoidon suunnitteluun ja ohjaamiseen ja kehittää sitä - terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä terveyserojen kaventamisen osaaminen - muutoksenhallintavalmiudet ja –osaaminen - edistää työn vaikuttavuutta näyttöön perustuvalla toiminnalla - osallistuu asiantuntijana organisaation strategiatyöhön - tunnistaa hoidon laadun kehittämisen tarpeita ja osallistuu hoidon kehittämiseen - tunnistaa työyhteisössä ilmeneviä potilasturvallisuusriskejä ja kykenee ohjaamaan riskien hallintaa - pystyy arvioimaan lääkehoidon toteuttamista ja kehittämään sitä työyksiköitasolla

KOULUTUKSEN KOHDERYHMÄ JA OSALLISTUJAT

Ylempi korkeakoulututkinto on tarkoitettu sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon (sairaanhoitaja (AMK), terveydenhoitaja (AMK), kättilö (AMK) tai ensihoitaja (AMK) tutkinnon) suorittaneille ja vähintään kolmen vuoden työkokemuksen omaaville. Työkokemus voi olla hankittu korkeakoulututkinnon jälkeen tai aiemmin suoritettuna opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

KOULUTUKSEN TOTEUTUS

Koulutusohjelma on työelämäläheinen ja alueelliset erityispiirteet huomioon ottava. Opiskelu toteutetaan lähiopetuksena, itsenäisenä opiskeluna sekä ryhmä- ja yksilöohjauksina verkkotoimintaympäristöjä hyödyntäen. Monimuoto-opetukseen tulee myös liittymään opintokäyntejä. Lähijaksot ovat pääsääntöisesti 2-3 päivänä kuukaudessa.

KOULUTUKSEN RAKENNE

Tutkinnon laajuus on 90 opintopistettä. Opinnot koostuvat kolmesta kokonaisuudesta, jotka jakaantuvat pienempiin opintokokonaisuuksiin ja opintojaksoihin.

SYVENTÄVÄT OPINNOT 45 op

ASIAANTUNTIJUUS 40 op

Asiantuntijaksi kehittyminen
Opiskelu yamk:ssa
Kliinisen asiantuntijuuden kehittyminen
Monikulttuurinen viestintä
Asiantuntijuuden kehittymistä tukevat opinnot
Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta
Ohjausosaaminen
Potilasturvallisuus
Lääkehoito-osaaminen

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT 15 op

Tutkimus- ja kehittämistyön perusta
Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen
Aineiston analyysi ja tulkinta
Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät
Tutkimus- ja kehittämistyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen

OPINNÄYTETYÖ 30 op

Aihesuunnitelma
Tutkimussuunnitelma
Kehittämistehtävä

OPINTOJAKSOJEN KUVAUKSET

SYVENTÄVÄT OPINNOT 45 op.

ASiantuntijuus 45 op

1 ASiantuntijaksi kehittyminen 5 op

Tavoitteet: Opiskelija suunnittelee opintonsa tavoitteellisesti harjaantuen oman työnsä ja työaikansa hallintaan
Opiskelija toteuttaa ja arvioi opintojaan ja oppimistaan kliinistä asiantuntijuuttaan kehittämällä Opiskelija kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
Opiskelija harjaantuu viestintä- ja tiimityön menetelmiin monikulttuurisissa toimintaympäristöissä

1.1 Opiskelu yamk:ssa

Laajuus: 1 op Ajoitus: 1. vsk. ja 2. vsk.

Sisältö: Opiskelijana ammattikorkeakoulussa
Orientoitumien opintoihin
Aikuisopiskelija

Suoritus ja arviointi:
Lähiopetus 0,5 op, itsenäistä opiskelua 0,5 op.
Ks. kohta 1.2

Kirjallisuutta:
Saavalainen M-L: Miten kehitytään asiantuntijana? Hoitotyöntekijöiden arviointia oppimisesta hoitotieteellisen täydennyskoulutuksen aikana. Kuopio, 2004.
Leskelä J: Mentorointi aikuisopiskelijan ammatillisen kehittymisen tukena. Tampere, 2005.
Korhonen V: Oppijana verkossa: aikuisopiskelijan oppimiseen suuntautuminen ja oppimiskokemukset verkkopohjaisessa oppimisympäristössä. Tampere, 2003

1.2 Kliinisen asiantuntijuuden kehittyminen

Laajuus: 2 op Ajoitus: 1 vsk.

Sisältö: Oman opiskelun suunnittelu, HOPS
Portfolio
Oma asiantuntijuus ja osaaminen

- analyysi ja kehittämissuunnitelma
- oman oppimisprosessin ohjaus
- yhdessä oppiminen ja vertaistuki

Suoritus ja arviointi:
Lähiopetus, itsenäinen opiskelu ja verkkokeskustelut
Opiskelija laatii itselleen opiskelusuunnitelman ja tekee HOPS:n

Opiskelija tekee opiskelunsa ajalta portfolion.

Kirjallisuutta:

Niikka A: Portfolio oppimisen avustajana. Kirjayhtymä, 2000.

Sydänmaanlakka P: Älykäs itsensä johtaminen: näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun. Talentum, 2006.

Miettinen: Itsensä johtaminen sosiaali- ja terveysalalla. WSOY, 2000

Opettajan osoittama muu materiaali

1.3 Monikulttuurinen viestintä

Laajuus: 2 op Ajoitus: 2 vsk.

Sisältö: Transnationaalinen näkemys monikulttuuriseen hoitotyöhön
Kansainväliset toimintaympäristöt ja verkostot

Suoritus ja arviointi:

Kirjallisuus: Sainola-Rodriguez ,K. 2009. Transnationaalinen osaaminen - uusi terveydenhuoltohenkilöstön osaamisvaatimus. KYO.Väitöskirja.

Opettajan osoittama muu materiaali

2 ASiantuntijuuden kehittymistä tukevat opinnot 40 op

Tavoitteet:

2.1 Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta

Laajuus: 5 op Ajoitus: 1. – 2. vsk

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää osaamisen johtamisen merkityksen työyhteisössä ja seudullisessa yhteistyössä.
Opiskelija hallitsee osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä käytettäviä menetelmiä.
Opiskelija hallitsee laadunhallinnan keskeiset menetelmät.

Sisältö: Osaamisen johtaminen ja kehittäminen

- oppiva organisaatio
- osaamisen johtamisen käsite ja toiminta
- henkilöstön kehittäminen – prosessi, ja ohjausosaaminen, mentorointi, työnohjaus

Johtaminen muuttuvissa organisaatioissa

- johtajuuden tutkimus
- johtamisen uudet haasteet
- organisaatiomuodot
- moniammatillisuus ja monialaisuus

Urakehitys; perehdytys ja henkilöstön kehittäminen

Osaamisen johtamisen seudulliset haasteet

Laatu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa

Laadunhallinta johtamisen ja kehittämisen tukena

Laadunhallinnan periaatteet ja viitekehykset/ järjestelmät

Yleiset periaatteet

ISO 9000, OHSAS 18001

EFQM

CAF

SHQS

(BSC)

Lakisääteiset laadunhallintavaatimukset sosiaali- ja terveydenhuollossa

Laatusuositukset sosiaali- ja terveydenhuollossa

Johtamisen keskeisten laatutyökalujen käyttö

esim. PDCA, aivoriihi, paretoanalyysi, Benchmarking,

vertaisarviokäynnit, prosessien mallinnustekniikat

Prosessiajattelu ja prosessijohtaminen

Linjaorganisaatiosta prosessiorganisaation suuntaan

Prosessien- ja hoito- ja palveluketjujen kehittäminen

Toiminnan jatkuva arviointi ja parantaminen

Mittarointi sosiaali- ja terveystalouksissa

Sisäinen ja ulkoinen auditointi

Itsearviointi

Dokumentaatio

Toimintakäsikirja

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, ryhmätyöt, verkkokeskustelu

Tehtävät:

1. Kartoita oman organisaatiosi/työyhteisösi osaamisalueet lähtien organisaatiosi ja työyksikkösi strategiasta, visiosta ja tavoitteista.
2. Suunnittele osaamisen arviointimenettely käyttäen jotain valmista lomaketta tai itse tehdyllä lomakkeella. Testaa lomaketta ja tee sen pohjalta kehittämissuunnitelma työyksiköllesi tai yhdelle työntekijälle.
3. Tee benchmarkkaus jostain työyhteisösi kehittämisalueesta

Kirjallisuus: Ollila S: Osaamisen strategisen johtamisen hallinta sosiaali- ja terveysalan julkisissa ja yksityisissä palveluorganisaatioissa. Johtamisosaamisen ulottuvuudet työnohjauksellisena näkökulmana. Universitas Wasaensis, Sosiaali- ja terveyshallinto 1. 2006.

Viitala R: Johda osaamista. Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Otavan kirjapaino Oy. 2005.

Efeko: Osaamisen johtaminen kuntasektorilla. Kuntaosaaja 2012 –työkirja. 2005.

Sydänmaanlakka Pentti: Älykäs organisaatio. Tiedon, osaamisen ja suorituksen johtaminen. 2002. Ristikangas V., Aaltonen T., Pitkänen E: Asiantuntijasta esimies. Innostusta ja arvostusta esimiestyöhön. WSOYpro. 2008.

Erämetsä T: Myönteinen muutos. Tammi, 2003.

Honkanen H: Muutoksen agentit; Muutoksen ohjaaminen ja johtaminen. Edita 2006

Lecklin O.: Laatu yrityksen menestystekijänä. Talentum. 2006.

Virtanen P., Wennberg M.: Prosessijohtaminen julkishallinnossa. Edita. 2005.

Silvennoinen-Nuora L: Strategiatyö ja tasapainotettu mittaristo toimialan johtamisessa. Tampereen yliopisto. 2005.

Silvennoinen-Nuora L: Hoitoketjut ja vaikuttavuus. Tampereen yliopisto. 2004.

Vuori J: Terveys ja johtaminen. Terveysthallintotiede terveydenhuollon työyhteisöissä. WSOY. 2005.

Outinen Maarit, Mäki Tiina, Siikander Satu, Liukko Matti: Laatu kannattaa - mikä kannattaa laatutyötä? Selvitys laadunhallinnasta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Aiheita 8/2001, Stakes 2001

2.2 Ohjausosaaminen (8 op)

Laajuus: 8 op

Ajoitus 1. – 2. vsk.

Kokonaistavoitteet : Opiskelija

- hallitsee opetus- ja ohjausosaamisen käsitteet, menetelmät ja tiedot sekä kykenee johtamaan ryhmiä ja muutosprosesseja
- hallitsee ohjaustyössä moniammatillisen yhteistyön ja eri organisaatiotasoihin vaikuttamisen
- osallistuu vaativien potilaiden hoitotyön suunnitteluun ja ohjaamiseen samalla sitä kehittäen
- kehittää uusia strategisia lähestymistapoja terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä ohjaamiseen
- edistää ohjaustyön vaikuttavuutta näyttöön perustuvalla toiminnalla
- arvioi ja kehittää hoitotyön ohjauksen laatua työyksikössä/vastuualueella
- osaa ennakoida terveystieteiden vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan
- osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle

2.2.1 Asiakaslähtöinen ohjaus (3op)

Laajuus: 3 op

Ajoitus: 1 vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- hankkii, käsittelee ja arvioi ohjausta koskevaa tietoa kriittisesti eri alojen näkökulmista
- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työyksikkönsä/vastuualueensa ohjaustyötä ottaen huomioon yksilön ja yhteisön tarpeet
- kehittää työelämän monialaista ohjausosaamista tukevaa viestintää ja vuorovaikutusta
- tuottaa uutta tietoa ja uudistaa ohjauksen sisältöjä sekä toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista

Sisältö

Ohjauskulttuuri ja arvolähtökohdat ohjaustyön taustalla
Ohjaus ja oppiminen
Erilainen oppija
Laadukkaan ohjauksen tunnusmerkit
Ohjauksen toteuttaminen
Ohjauksen arviointimenetelmät
Ohjauksen rakenteinen kirjaaminen

Suoritus ja arviointi: Lähiopiskelu, itsenäinen opiskelu, verkkokeskustelu ja oppimistehtävät

Tehtävät:

Oman työyksikön/vastuualueen käytössä olevan kirjallisen potilasohjausmateriaalin kartoittaminen, analysointi ja arviointi. Potilasohjauksen nykytila.

Perehtyy ohjausta käsitteleviin tutkimuksiin valitusta ohjausteemasta (edellä tehty selvitys) ja tekee aiheesta käsitteanalyysin (Aiheen tulee liittyä oman työyksikön/vastuualueen valittuun ohjaustematiikkaan).

Kirjallisuus: Kääriäinen, M. 2007. Potilasohjauksen laatu: hypoteettisen mallin kehittäminen. Oulun yliopisto. Acta Universitatis Ouluensis D 937.

Ajankohtainen ohjausta, ohjausvuorovaikutusta ja oppimista käsittelevä kirjallisuus, tutkimukset ja tieteelliset lehdet.

2.2.2 Ohjausmenetelmät ja niiden hallinta (2op)

Laaajuus: 2 op

Ajoitus: 1 vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- soveltaa monimuotoisesti tieto- ja viestintätekniikkaa ohjaustyössään
- hallitsee ohjausosaamista tukevien ohjausmenetelmien ja -välineiden käytön
- kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia ohjaustyössä, kehittämällä uusia menettelytapoja
- kehittää yksilön ja yhteisön tavoitteellisesta ohjausta ja oppimista
- ottaa vastuuta yhteisön tavoitteellisesta ohjausosaamisen kehittämisestä
- luo ohjaustyötä tukevia verkostoja ja kumppanuussuhteita

Sisältö

Ohjauksen toimintaedellytykset

Oppimisen ja ohjaamisen monimuotoiset menetelmät

Erilaiset ohjausmenetelmät ja -välineet

Yksilö-, pienryhmä- ja suurryhmäohjaus sekä vertaisryhmäohjaus

Suoritus ja arviointi: Lähiopiskelu, itsenäinen opiskelu, verkkokeskustelu ja oppimistehtävät

Tehtävät:

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja arvioi kaksi erilaista ohjaustilannetta ja eri kohderyhmille käyttäen molemmissa erilaisia ohjausmenetelmiä ja -välineitä

- toinen ohjaustilanne tulee liittyä aiheeltaan edellisen opintojakson aikana tehtyyn ohjaustyön nykytilan tarvearvointiin
- ohjaustilanteessa tulee käyttää teknologiaa ja kirjallista ohjausmateriaalia
- ainakin toinen ohjaustilanne tulee videoida ja sen arviointi tapahtuu jälkikäteen - arviointimenetelmän avulla
- vähintään toinen ohjaustilanne tulee suunnitella ja toteuttaa moniammatillisesti yhteistyössä työelämän- ja/tai opiskelijakollegojen kanssa

Kirjallisuus: Ajankohtainen ohjausta ja ohjausmenetelmiä käsittelevä kirjallisuus, tutkimukset ja tieteelliset lehdet.

2.2.3 Ohjausosaamisen laatu ja sen kehittäminen (3op)

Laaajuus: 3 op

Ajoitus: 1 vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita ohjaustyön asiantuntijana
- johtaa työyksikössä/vastuualueella ohjaustoimintaa eettisiin arvoihin perustuen
- kykenee toimimaan vaativissa ohjaustyön asiantuntijatehtävissä
- osaa johtaa ohjaustyötä kehittäviä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee niitä tukevia tutkimus- ja kehittämistoiminnan menetelmiä
- arvioi ja kehittää monipuolisesti sekä tavoitteellisesti työyhteisön työntekijöiden ohjaus asiantuntijuutta
- kehittää asiakaslähtöistä, kestävää ja taloudellisesti järkevää ohjaustyötä työyksikössä/vastuualueellaan/maakunnassa

Sisältö

Näyttöön perustuva potilasohjaus ja työyksikön/vastuualueen ohjaustyö
Ohjauksen eettisyys
Henkilökunnan ohjausosaamisen kehittäminen ja johtaminen
Opiskelijahjaus ja sen kehittäminen
Ohjausta tukevien hankkeiden ennakointi ja suunnittelu
Ohjauksen arviointi ja vaikuttavuus

Suoritus ja arviointi: Lähiopiskelu, itsenäinen opiskelu, verkkokeskustelu ja oppimistehtävät

Tehtävät:

Potilasohjausmateriaalin uusiminen ja kehittäminen (aikaisempien tehtävien perusteella) tai yksilö/ryhmäohjausmallin kehittäminen
Työyksikön/vastuualueen ohjausosaamista koskevan kokonaissuunnitelman laatiminen ja kuvaaminen (valittu kokonaisuus)
Oman henkilökohtaisen ohjausosaamista koskevan täydennyskoulutussuunnitelman laatiminen (ennakointi mukana)

Kirjallisuus: Ajankohtainen ohjausta, ohjauksen laatua ja eettisyyttä sekä ohjauksen arviointia käsittelevä kirjallisuus, tutkimukset ja tieteelliset lehdet.

2.3 Potilasturvallisuus (10op)

Kokonaistavoitteet Opiskelija

- tunnistaa potilasturvallisuuden laadun kehittämisen tarpeita ja osallistuu sen kehittämiseen
- hallitsee moniammatillisen yhteistyön potilasturvallisuudessa ja pystyy vaikuttamaan asian kehittämisessä työelämän eri tasoilla
- kehittää ja omaa potilasturvallisuudessa muutoksenhallintavalmiudet ja -osaamisen
- edistää potilasturvallisuutta koskevan työn vaikuttavuutta näyttöön perustuvalla toiminnalla
- osallistuu asiantuntijana organisaation/toimintaympäristönsä potilasturvallisuutta edistävään strategiatyöhön
- ymmärtää potilasturvallisuusosaamisen keskeiseksi tekijäksi ihmisen hyvinvoinnin edistämisessä kliinisessä asiantuntijatyössä

2.3.1 Toimintaympäristön potilasturvallisuuskulttuuri (2op)

Laajuus: 2 op

Ajoitus: 1 vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- hallitsee potilasturvallisuutta koskevat käsitteet, joita hän käyttää itsenäisen oppimisen ja tutkimustiedon hyödyntämisen perustana
- osaa hankkia, käsitellä, hyödyntää ja arvioida potilasturvallisuutta koskevaa tietoa kriittisesti
- arvioi paikallista, alueellista ja valtakunnallista potilasturvallisuuden tilaa kliinisen asiantuntijuusosaamisen näkökulmasta
- kehittää työyksikkönsä/vastuualueensa potilasturvallisuuskulttuuria soveltamalla ja integroimalla eri alojen tietoa
- osaa laatia työyksikköön/vastuualueelle erilaisia potilasturvallisuutta koskevia selvityksiä
- arvioi ja kehittää potilasturvallisuutta verkostoitumalla ja yhteistyössä eri viranomaisten kanssa
- osaa hyödyntää ja soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa potilasturvallisuutta kehittävässä työssään

Sisältö

Potilasturvallisuus ja -kulttuurin käsitteet
Potilasturvallisuuspolitiikka
Potilasturvallisuuden kehittämistarpeet
Työyksikön/vastualueen potilasturvallisuussuunnitelma ja sen merkitys
Toimintaympäristön turvallisuus
Potilasturvallisuutta ja sitä edistävä verkostoyhteistyö

Suoritus ja arviointi: Lähiopiskelu, itsenäinen opiskelu, verkkokeskustelu ja oppimistehtävät
Tehtävät:
Oman työyksikön/vastualueen potilasturvallisuussuunnitelman tarveanalyysi.
Suunnittelee ja toteuttaa tarveanalyysin perusteella benchmarkkauksen ennakolta valittuun organisaatioon/toimintayksikköön potilasturvallisuuden käytäntöjen kehittämistarpeiden arvioimiseksi.
Oman vastualueen käsittelijäkokoukseen osallistuminen ja potilasturvallisuutta koskevan asian markkinointi/esilletuominen.

Kirjallisuus: Mainittu opintokokonaisuuden lopussa

2.3.2 Asiakkaan, potilaan ja perheen potilasturvallisuus (3op)

Laajuus: 3 op *Ajoitus:* 1 vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- ymmärtää potilaan osallistumisen sekä osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön korkeatasoisen potilasturvallisuuden avaintekijäksi
- luo ja kehittää työyksikkönsä menettelytapoja, joiden avulla potilas pystyy kertomaan havaitsemistaan turvallisuuspuutteista ja saa potilaat osallistumaan potilasturvallisuuden parantamiseen
- lisää työyksikössään/vastualueellaan potilaanturvallisuutta koskevaa henkilöstön osaamista
- edistää potilasturvallisuutta suunnitelmallisesti ottaen huomioon yksilön ja yhteisön erilaiset näkökulmat
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida potilasturvallisuutta edistäviä asioita/tekijöitä työyksikössä/vastualueellaan
- soveltaa ja kehittää potilasturvallisuutta verkostoituen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti

Sisältö

Potilan rooli turvallisuuden kehittämisessä
Potilasturvallisuuden tuloksellinen kehittäminen
Turvallisuuskulttuurityökalut
Haipro
Vaaratapahtumien käsittely potilaan kanssa ja potilaalle asiasta tiedottaminen
Tutkimuspotilaan potilasturvallisuus
Potilasjärjestöt
Potilasturvallisuusyhdistys
Laiteturvallisuus (laitteiden turvallisuus ja käyttöturvallisuus) potilaan hoidossa

Suoritus ja arviointi: Lähiopiskelu, itsenäinen opiskelu, vertaistyöskentely ja oppimistehtävät
Tehtävä:
Suunnittelee ja toteuttaa käsittelijäkokouksen vastualueellaan.

Laatii yhdessä eri asiantuntijoiden kanssa (mukaan lukien ao. potilasjärjestö) toimintakäytännön, jonka mukaan potilaille kerrotaan hoitoon liittyvistä riskeistä ja/tai vaaratapahtumasta työyksikössä /vastuualueella.

Laatii potilasturvallisuutta koskevan osaamissuunnitelman ja kouluttaa henkilöstöä potilasturvallisuutta edistäviin menettelytapoihin ja käytäntöihin suunnitelman mukaisesti.

Kirjallisuus: Mainittu opintokokonaisuuden lopussa

2.3.3 Hoitotyö -potilasturvallisuus (2op)

Laajuus: 2 op

Ajoitus: 2 vsk.

Tavoitteet Opiskelija

- pystyy suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan potilaan/asiakkaan/perheen hoidon tarpeen käyttäen vaikuttavia hoitotyön menetelmiä ja hoitokäytäntöjä (potilasturvallisuutta edistäviä)
- tunnistaa työyhteisössä ilmeneviä potilasturvallisuusriskejä ja kykenee ohjaamaan riskien hallintaa
- pystyy arvioimaan ja yhtenäistämään työyksikkönsä/vastuualueensa potilaiden turvallisuutta edistävää hoitotyötä yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa
- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa potilasturvallisuutta kehittäviä toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista
- osallistuu ja kehittää (vaativien) potilaiden hoidon potilasturvallisuuden suunnittelua ja ohjaamista
- kykenee ratkaisemaan toimintaympäristön hoitotyön potilasturvallisuutta koskevia ongelmia
- osaa johtaa ja uudistaa potilasturvallisuutta ennakkoivasti yhdessä eri asiantuntijoiden kanssa

Sisältö

Hoidon turvallisuus: hoitomenetelmien turvallisuus ja hoitotyön turvallisuus

Näyttöön ja ohjausosaamisen perustuvan potilasturvallisuuden kehittäminen

Potilasturvallisuuden hallinnan ja mittaamisen menetelmien kehittäminen

Potilasturvallisuuden erityispiirteet

Potilasturvallisuusosaaminen ja riskien hallinta osana asiantuntijuutta

Lääkehoidon turvallisuus (lääketurvallisuus ja lääkitysturvallisuus)

Suoritus ja arviointi: Lähiopetus, josta osa tapahtuu simulaatio-oppimisena, itsenäinen opiskelu, verkkokeskustelu, vertaistoiminta, opintokäynnit ja oppimistehtävät

Tehtävä:

Kouluttaa henkilöstöä (tai potilaita) potilasturvallisuutta edistäviin menettelytapoihin ja käytäntöihin aikaisemman suunnitelman mukaisesti yksin tai yhdessä opiskelijakollegoiden kanssa simulaation avulla.

Työyksikön/vastuualueen potilasturvallisuussuunnitelman laatiminen ja integroiminen osaksi strategista suunnittelua ja taloussuunnittelua. Potilasturvallisuussuunnitelman seurannan ja kehittämisen suunnittelukehittämistarpeiden priorisointi.

Kirjallisuus:

Doupi P. 2009. National Reporting Systems for Patient Safety Incidents: A Review of the Situation in Europe. Report 13. Jyväskylä: Gummerus. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/254c52fb-95d0-4dde-a8ab-bd0df41e0c57>

Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä. Suomalainen potilasturvallisuusstrategia 2009–2013. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 3. Helsinki: Yliopistopaino.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-7801.pdf

European Commission. 2007. High level Group on Health services and medical care – Patient Safety Working Group (PSWG). Recommendations on Patient Safety. EU working document 2.10.2007.

Euroopan neuvoston suositus. 2006. Prevention of adverse events in health care: a systemic approach. Council of Europe – Recommendation Rec 7. Hyväksytty ministerineuvostossa 24.5.2006.

Kinnunen, M. 2010. Virheistä oppimisen esteet ja mahdollistajat organisaatiossa. Acta Wasaensia no 230. Liiketaloustiede 94. Johtaminen ja organisaatiot. Universitas Wasaensis.

Kinnunen, M., Keistinen, T., Ruuhilehto, K. & Ojanen, J. 2009. Vaaratapahtumien raportointimenettely. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Potilasturvallisuus. Helsinki: Yliopistopaino.
<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/979943df-4088-46df-8e5a-cd8949ed965a>

Kinnunen, M. & Peltomaa, K. (toim.) 2009. Potilasturvallisuus ensin. Hoitotyön vuosikirja. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Knuuttila, J. & Tamminen, A. 2004. Terveysthuollon laadunhallinta. Turvallinen hoitoyksikkö – Malli terveydenhuollon hoitoyksikön riskienhallintaan. Lääkelaitoksen julkaisusarja 2.

Knuuttila J., Ruuhilehto K., Wallenius J. 2007. Terveysthuollon vaaratapahtumien raportointi. Lääkelaitoksen julkaisusarja 1. Yliopistopaino. Helsinki

Ojala, M., Saario, I. & Virtanen, M. ym.. 2007. Lääketieteellisen hoidon haittavaikutusten kirjaamiskäytännön ja tilastoinnin kehittämisen asiantuntijaryhmän raportti. Stakesin työpapereita 6. Valopaino Oy: Helsinki.

Pekurinen, M., Räikkönen, O. & Leinonen, T. 2008. Tilannekatsaus sosiaali- ja terveydenhuollon laatuun vuonna 2008. Stakesin raportteja 38. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Helsinki. (Soveltuvin osin)
<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R38-2008-VERKKO.pdf>

Potilas- ja lääkeshoidon turvallisuussanasto. 2007. Stakes ja Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO. http://sty.stakes.fi/NR/rdonlyres/2B4BD83A-CD48-439B-81FE-789748937CA7/10649/POTILASTURVSanasto_071209.pdf

Turvallisuussuunnitteluopas sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. 2005. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 13. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki: Yliopistopaino. <http://pre20090115.stm.fi/hm1120566345021/passthru.pdf>

2.4 Lääkehoito-osaaminen 15 op

Kokonaistavoitteet: Opiskelija

- pystyy arvioimaan lääkehoidon toteuttamista ja kehittämään sitä työyksikötasolla

- soveltaa lääkehoidon eettisiä periaatteita omaan ammattitoimintaan ja toimii noudattaen lääkehoitoon liittyviä säädöksiä
- hallitsee lääkehoidon kokonaisprosessin mukaisen toiminnan
- hallitsee farmakologian perusteet sekä soveltaa monitieteistä lääkehoidon tietoa työssään
- osaa arvioida ja kehittää lääkehoitoon liittyvää osaamistaan lääkehoidon asiantuntijana

2.4.1 Tautioppi ja patofysiologia 5 op

Laajuus: 5 op

Ajoitus:

Tavoitteet: Opiskelija
 -soveltaa edistyneitä tietoja anatomiasta, fysiologiasta ja patologiasta
 - hallitsee keskeisten kansansairauksien etiologian lääkehoidon perustana

Sisältö:

Suoritus ja arviointi:
 Lähiopetus ja itsenäinen opiskelu
 Tentti

Kirjallisuus:

2.4.2 Farmakologia ja turvallinen lääkehoito

Laajuus: 8 op

Ajoitus:

Tavoitteet: Opiskelija
 -hallitsee tärkeimpien lääkeaineryhmien vaikutusmekanismit sekä lääkkeiden käyttöön liittyvät haitta- ja sivuvaikutukset
 -osaa arvioida lääkehoidon kokonaisarvioinnin tarvetta ja tarvittaessa ohjaa asiakkaan/ potilaan lääkehoidon kokonaisarviointiin

Sisältö: Farmakodynamiikka ja farmakokinetiikka
 Keskeiset farmakologiset terapiaryhmät sairauksien hoidossa;
 kansallisen lääkelistan valmisteet
 Lääkehoidon kokonaisarviointi ja reseptioppi

Suoritus ja arviointi:
 Lähiopetus, itsenäinen opiskelu
 Tentit

Kirjallisuus: Koulu,M. & Tuomisto,J. (toim .) Farmakologia ja toksikologia. Medicina Oy.
 Neuvonen,PJ., Himberg,J-J., Huupponen,R., Kivistö,K. & Ylitalo,P. (toim.)
 Kliininen farmakologia ja lääkehoito. Kandidaattikustannus Oy.

2.4.3. Moniammatillinen yhteistyö lääkehoidossa

Laajuus: 2 op

Ajoitus:

Tavoitteet: Opiskelija

- tunnistaa ja ennakoi lääkehoidon ongelmatilanteita ja riskikohtia
- osaa laatia lääkehoidon toteuttamissuunnitelman
- hallitsee lääkehoidon dokumentaation suositusten mukaisesti
- hallitsee lääkehoidon kokonaisprosessin mukaisen ohjauksen

Sisältö:

- Lääkehoitosuunnitelma
- Läkehoidon toteuttamissuunnitelma
- Läkehoidon ohjaus ja lääkehoitoon sitoutumisen tukeminen ja edistäminen
- Läkehoidon dokumentaatio
- Läkehoidon turvallisuus

Suoritus ja arviointi:

- Lähiopetus , itsenäinen opiskelu
- Läkehoidon toteuttamissuunnitelman laadinta ja vertaisarviointi
- Lääkehoitosuunnitelman laadinta ja vertaisarviointi

Kirjallisuus: Hakkarainen, T. & Airaksinen, M. Kuuri loppuun – lääkeneuvonnan opas. Fortis. 2001.
Kinnunen, M. & Peltomaa, K. Moniulotteinen potilasturvallisuus. Teoksessa Kinnunen, M. & Peltomaa, K. Potilasturvallisuus ensin. Hoitotyön vuosikirja. Sairaanhoidtajaliitto, Helsinki. 2009. Sivut 77 – 98.
Potilas- ja läkehoidon turvallisuussanasto. Stakes ja Läkehoidon kehittämiskeskus ROHTO. 2007.
Sosiaali- ja terveysministeriö. 2005. Turvallinen lääkehoito – valtakunnallinen opas läkehoidon toteuttamiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveysministeriön op-paita 2005:32.)

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖ 15 op

Kokonaistavoitteet: Opiskelija

- vahvistaa osaamistaan erilaisten tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien lähestymistapojen soveltamisessa työelämään
- oppii tunnistamaan sosiaali- ja terveysalan kehittämiskohteita ja tuottamaan uutta tietoa sekä uusia toimintakäytänteitä, toimiessaan klinisenä asiantuntijana ja kehittäjänä
- osaa kehittämistoiminnan osaamisen avulla muuttamaan ja kehittämään systemaattisesti näyttöön perustuvaa hoitotyötä
- hallitsee tutkimus- ja kehittämistyön menetelmät sekä niiden tarkoituksenmukaisen soveltamisen niin, että pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja muutostarpeisiin

- kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tki-toiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja

3 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖN PERUSTA

Kokonaistavoitteet: Opiskelija

- hallitsee tki-toiminnan perustan, menetelmiä ja metodologian
- osaa johtaa tki-hankkeita
- osaa hyödyntää monipuolisesti erilaisia tiedonhankintatapoja, tietolähteitä ja osaa arvioida kriittisesti tutkimusten luotettavuutta ja hyödyntämismahdollisuuksia
- ymmärtää näyttöön perustuvan toiminnan merkityksen työssään ja syventää tietotaitoaan näyttöön perustuvan toiminnan kehittämisessä
- osaa arvioida näytön astetta ja osaa perustaa toimintansa parhaisiin käytänteisiin
- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista

3.1 Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen

Laajuus: 1 op Ajoitus: 1. vsk

Tavoitteet: Opiskelija hallitsee ammatillisen tiedonmuodostuksen sekä tutkimus- ja kehittämis- ja innovaatiotyön prosessin käytännön työn kehittämisessä.
Opiskelija osaa kehittää ja soveltaa näyttöön perustuvaa hoitotyötä ja pitää tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatiotyötä osana ammatillista asiantuntijuuttaan.

Sisältö: Tiedon lajit ja ammatillinen tiedon muodostus
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön filosofiset ja metodologiset lähestymistavat
Teorialähtöisen ja aineistolähtöisen tutkimusprosessin soveltamisen työn kehittämisessä
Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys
Näyttöön perustuvat suositukset, teorioiden ja mallien kehittäminen ja soveltaminen
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön sekä näyttöön perustuvan hoitotyön nykytila ja haasteet
Tiedonhankintatavat (tietokannat, tutkimukset, tilastot, raportit)

Suoritus ja arviointi:

Kirjallinen lähtötasokoe. Kokonaisuuden arviointi 1-5.

Kirjallisuus: Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Kirjayhtymä.
Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOY.
Sarajärvi, A. & Mattila, L-R. & Rekola, L. 2011. Näyttöön perustuva toiminta-avain hoitotyön kehittämiseen. Helsinki. WSOY
Terveyttä ja hyvinvointia näyttöön perustuvalla hoitotyöllä. Kansallinen tavoite- ja toimintaohjelma 2004-2007. 2003. STM. Julkaisuja 18.
Muu opintojakson aikana osoitettu materiaali

3.2 Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta

Laajuus: 3 op Ajoitus: 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija hallitsee laadullisen ja määrällisen aineiston keruun ja tuottamisen strategioita ja osaa soveltaa niitä omassa opinnäytetyössään.

Hän hallitsee aineiston analyysimenetelmiä ja aineiston tulkintaa. Opiskelija tietää erilaisiin aineistoihin liittyvien käsitteiden sisällöt niin, että pystyy lukemaan ja hyödyntämään tieteellisiä julkaisuja työn kehittämisessä.

Sisältö: Laadullisen aineiston peruselementit ja aineiston rakentamisen luonne

- kokemusten, elämäntarinan, kertomusten tutkiminen

Laadullisen tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analysointi ja tulkinta

Sisällön analyysi

Laadullisen ja määrällisen aineiston yhdistäminen (mixed methods)

Määrällisen aineiston peruselementit ja aineiston rakentamisen luonne

- ilmiön yleisyyden selvittäminen ja selittäminen
- vaikuttavuuden tutkiminen ja arviointi

Määrällisen tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analysointi ja tulkinta

- aineiston kuvaaminen (keski- ja hajontaluvut, kuviot ja taulukointi)
- muuttujien väliset yhteydet/riippuvuudet
- tilastollinen päättely (tulosten yleistettävyys perusjoukkoon)

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 1.0 op, itsenäinen opiskelu 0.5 op (aineiston analyysiin liittyvä ennakotehtävä ennen harjoituksia Moodleen), Harjoitukset omasta opinnäytetyön aineistosta (sisällön analyysi ja Spss) 1.0 op.

Kirjallinen koe (0.5 op), arviointi 1-5

Kirjallisuus: Sovitaan opintojakson alussa

4 Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät

Laajuus: 6 op

Ajoitus: 1. – 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija

- hallitsee tutkivan, kriittisen ja refleктоivan kehittämisotteen oppimisen ja hoitotyön kehittämiseen
- vahvistaa metodologisia lähestymistapoja koskevaa osaamistaan työelämän tki-työssä
- syventää valmiuksiaan tieteellisen tiedon hankintamenetelmissä, käyttämisessä, soveltamisessa ja tulosten arvioinnissa
- osaa johtaa ja uudistaa toimintaa ennakoivasti toimintaympäristössä
- luo kokonaiskuvan työyhteisön kehittämistarpeista ja kehittämisen mahdollisuuksista
- osaa johtaa työyhteisön kehittämisverkostoja ja projekteja
- kykenee kehittämään ja johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa tki-toimintaa eettisiin arvoihin perustuen
- ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä, tarkastelee niitä sekä uutta tietoa kriittisesti

Sisältö: Kriittinen ja reflektiivinen ajattelu osaamisen kehittämisen välineenä
Tutkimus-, kehitys- ja projektityön periaatteet
Teoreettiset ja käsitteelliset lähestymistavat:
Monimetodologisuus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa
Mallien ja teorioiden merkitys tutkimus- ja kehittämishankkeissa
Projekti kehittämisen välineenä
Eettisyys tki-toiminnassa
Erilaiset aineiston hankintamenetelmät kehittämisen ja arvioinnin välineinä

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 2op, Itsenäinen opiskelu ja kirjalliset tehtävät (3op), seminaarityöskentely (1op)

Tehtävä.

1. Opiskelija referoi itsenäisesti tutkimus- ja kehittämistyön teoreettista ja menetelmällistä lähestymistapaa esittelevän perusteoksen ja arvioi toisen opiskelijan tekemän referaatin, ja nostaa siitä kysymyksiä keskusteluun Moodle oppimisympäristössä.
 2. Opiskelija perehtyy valitsemaansa teoreettiseen ja menetelmälliseen lähestymistapaan syvällisesti valituissa pienryhmissä kirjallisuuden ja tutkimusten avulla. Yhteistehtävä esitetään ja käsitellään seminaareissa.
 3. Opiskelija perehtyy projektia koskevaan kirjallisuuteen ja kuvaa oppimisensa kannalta keskeisiä projektin hallintaan (projektin organisointiin ja johtamiseen) liittyviä asioita Moodlessa, joita käsitellään opintopiirissä..
- Kokonaisuus arvioidaan 1-5.

Kirjallisuus: Ajankohtainen kirjallisuus keskustellaan opintojakson alussa.
Engeström, Y. 2004. Ekspansiivinen oppiminen ja yhteiskehittely työssä. Tampere. Vastapaino.
Pelin, R. 2002. Projektihallinnan käsikirja. Projektijohtaminen Oy.
Suntio, A-T. 2004. Hankelähtöinen toiminnan tutkimus. Teoksessa Kotila, H. & Mutanen, A. (toim.) Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki. Edita Oy. 163 – 173.
Engeström, Y., Kerosuo, H. & Kajamaa, A. 2008. Vaikuttavuuden arvioinnista seuraamusten tutkimukseen. Teoksessa J. Mäkitalo, J. Turunen & I. Vilkkumaa (toim.) Vaikuttavuus muutoksessa. VERVE. Kalevaprint Oy. Oulu, 19–44

5 Tutkimus- ja kehittämistyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen 5 op

Kokonaistavoitteet: Opiskelija

- hallitsee tutkimus- ja kehittämistyön hyödyntämisen osoittamalla opinnäytetyön tulosten laaja-alaista julkaisemista ja käyttöönottoa.
- hallitsee tutkimus- ja kehittämistyön suullisen ja kirjallisen esittämisen eri viestinnän välineiden avulla

5.1 Tutkimus- ja kehittämishankkeissa kirjoittaminen

Laajuus: 3 op

Ajoitus: 1-2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija oppii tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioprosesseissa kirjoittamaan erimuotoisia raportteja hyödyntäen erilaisia tekstilajeja. Hän pystyy tuottamaan tekstejä yksin ja yhteistyössä kirjoittajakumppaneiden kanssa. Opiskelija osaa laatia kehittämishankkeen/opinnäytetyön kirjoitussuunnitelman. Opiskelija kykenee ottaa ammatillista vastuuta opiskelijayhteisön tavoitteellisesta kirjoittamisen oppimisesta.

Sisältö: Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeissa kirjoittaminen
Työelämäläheisyys hankekirjoittamisessa
Työelämäyhteistyössä kirjoittamisen välineitä
Kirjoitussuunnitelma ja -sopimus
Yhteistyössä kirjoittamisen haasteet ja mahdollisuudet
Tutkimus- ja kehittämishankkeen arviointi ja arviointimenetelmät
Kirjoittaminen tiedottamisen välineenä

Suoritus ja arviointi

Lähiopetus 1 op, itsenäistä ja yhteisöllistä opiskelua 1.5 op, seminaari 0.5 op

1. Opiskelija laatii omaa opinnäytetyösuunnitelmaa tukevan kirjoitussuunnitelman, jota vertainen arvioi Moodlessa. Tehtävä käsitellään seminaarissa.
2. Opiskelija arvioi kirjallisesti kirjoittamista käsitteleviä artikkeleita ja nostaa lukemiskokemustensa perusteella artikkeleista kiinnostavia kysymyksiä Moodlen keskustelufoorumille. Opiskelijaryhmä seuraa ja kommentoi keskustelua.
3. Opinnäytetyöryhmissä tai opintopiiriryhmissä tuotetaan valitusta aiheesta yhteiskirjoittamisen avulla artikkeli, joka julkaistaan valitussa julkaisuforumissa. Ennen artikkelin aloittamista opiskelijat laativat artikkelin tuottamiseen liittyvän kirjoitussopimuksen.

Kirjallisuus: (ks.5.2)

5.2 Tutkimus- ja kehittämishankkeen hyödyntäminen

Laajuus: 2 op

Ajoitus: 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija soveltaa ja hyödyntää erilaisia välineitä käyttäen opinnäytetyönsä tuloksia työelämään ja työyhteisön kehittämiseen.

Sisältö:

T&K&I -hankkeen markkinointi ja hyödyntäminen
Julkaisutoiminta
Artikkelin kirjoittaminen
Posterit
Abstract

Suoritus ja arviointi

Lähiopetus 0.5 op, itsenäistä opiskelua 1.5 op

Tehtävä: Opiskelija laatii opinnäytetyön esityksen jälkeen opinnäytetyöstään artikkelin, joka julkaistaan ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa ja markkinoi opinnäytetyötään kirjoitussuunnitelman mukaisesti

Kirjallisuus: Engeström, R. & Virkkunen, J. 2008. Kulttuurinen välittyneisyys toiminnassa ja oppimisessa. Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos, Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö. Tutkimusraportteja 11.
Kajamaa, A. & Kerosuo, H. 2006. Mitä toimintatavan kehittämisprojektista seurasi? Kehittämisen tulosten kestävyys ja leviäminen terveydenhuollossa. KONSEPTI 3 (2). www.muutoslaboratorio.fi/konsepti
Kajamaa, A., Kerosuo, H. & Engeström, Y. 2008. Työelämän kehittämisprojektien seuraamusten jäljillä – uusi näkökulma arviointitutkimukseen. Hallinnon Tutkimus -lehti, arvionnin teemanumero 4.
Kinnunen, M. & Löytty, O. (toim.) 2002. Tieteellinen kirjoittaminen. Vastapaino.
Lambert, P. 2008. Kirjoittaminen osana moniäänistä hanketoimintaa. Osaja.net 1. www.osaja.net
Lambert, P. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.) 2010. Hankekirjoittaminen. Välineitä hanketoimintaan ja opinnäytetöihin.

- Latvala, J. & Peltonen, E. & Saresma, T. (toim.) 2004. Tutkija kertojana. Tunteet, tutkimusprosessi ja kirjoittaminen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 79. Jyväskylän yliopisto.
- Levonen J. (toim.) 2007. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto – Työelämäläheistä asiantuntemusta kehittämässä. Hämeen ammattikorkeakoulun e-julkaisuja 3
- Rantanen, T. & Toikko, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. KeVer verkkolehti 2(8). <http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/index>
- Toljamo, M. & Vuorijärvi, A. (toim.) 2007. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja. Oulun seudun ammattikorkeakoulu.
- Vanhanen-Nuutinen, L. & Lambert, P. (toim.) 2005. Hankkeesta julkaisuksi. Kirjoittaminen ammattikorkeakoulun ja työelämän kehityshankkeissa. Edita Oy.
- Vanhanen-Nuutinen, L. & Lumme, R. & Helenius, J. 2007. Yhteiskirjoittamisen jännitteet ammattikorkeakoulun ja työelämän kehittämishankkeessa. KeVer 3(6). <http://www.kever.fi>.

6 OPINNÄYTETYÖ (THESIS) 30 op

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö on työelämän tutkimus- ja kehittämistyö, jossa korostuu opiskelijan tietotaito ratkaista alueellisia ja työelämälähtöisiä käytännön kehittämishaasteita ja ongelmia. Opinnäytetyössä korostuu uusien ammatillisten toimintatapojen, työmenetelmien, käytänteiden ja palvelukonseptien kehittäminen ja arviointi. Opinnäytetyö on opiskelu- ja oppimiskokonaisuus, jossa opiskelija harjoittelee pitkäkestoista työskentelyä samoin kuin tutkivaa ja kehittävää työtettä sekä tieteellistä ajattelua, joka ilmenee vahvoina perusteluina ja pohdintoina. Työelämään suuntautuvassa opinnäytetyöprosessissa on tärkeä merkitys yhteistyöllä, josta hyötyy prosessin kaikki osapuolet: opiskelija, toimeksiantaja, opinnäytetyön ohjaaja, ammattikorkeakoulu ja työelämä yleensä. Yhteistyön perustana ovat siis ammattikorkeakoululle asetetut aluekehitystehtävän tavoitteet, työelämän asettamat tavoitteet sekä opiskelijan omat osaamisen kehittämisen tavoitteet. Siksi opinnäytetyön alkuvaiheessa onkin määriteltävä kolme tehtävää: opinnäytetyön oppimistehtävä, kehittämistehtävä ja tutkimustehtävä.

Opinnäytetyössä opiskelija osoittaa valmiutta itsenäiseen ja yhteisölliseen asiantuntijatyöhön ja kirjalliseen viestintään. Asiantuntijatiedon jakaminen ja uuden osaamisen siirtäminen osaksi työyhteisöjen ja ammatillisia verkostoja on tärkeä osa opinnäytetyöprosessia. Hän kykenee soveltamaan tutkimus- ja kehittämistietoutta sekä menetelmäosaamista kriittisesti ja analyyttisesti. Hän hallitsee valittujen kehittämis- ja tutkimusmenetelmien käytön työelämän ongelmien ja kehittämiskohteiden erittelyssä ja ratkaisuisissa. Opiskelija saa valmiuksia opinnäytetyön tulosten markkinointiin, näyttöön perustuvan toiminnan vahvistamiseen sekä opinnäytetyön hyödyntämiseen.

Ohjaajina toimivat ammattikorkeakoulun ohjaava opettaja, vertaisohjaaja ja projektiorganisaatio, jossa on mukana myös työyhteisöstä nimetty ohjaaja. Ohjaus- ja arviointikeskustelut toteutuvat oppimista edistävässä ilmapäirissä opiskelijoista, opettajista ja työelämän edustajista koostuvissa seminaareissa, projektikokouksissa, ohjausryhmän kokouksissa ja ohjauskeskusteluissa monialaista asiantuntijuutta hyödyntäen. Ohjauksessa pyritään dialogisen keskustelun avulla etsimään erilaisia ratkaisuja arjen käytänteisiin ja arjen herättämiin muutostarpeisiin.

Tavoitteet: Opiskelija osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja hyödyntää omaa työelämää uudistavan kehittämishankkeen yhteistyössä oman alan asiantuntijoiden kanssa.
Opiskelija saa valmiuksia kehittää ammattialaansa analysoimalla alan kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa.
Hän osaa soveltaa tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä sekä pystyy itsenäiseen kriittiseen ja reflektoivaan tiedon käyttöön.
Hän pystyy arvioimaan ja tiedottamaan opinnäytetyönsä tuloksia juurruttamalla tulokset työelämään, laatimalla posterin ja kirjoittamalla artikkelin. Kokonaisuus osoittaa opiskelijan kyvykkyyttä pystyä näytöllä kehittymiseen.

Laajuus:	30 op	Ajoitus: 1. – 2. vsk	
		Aihesuunnitelma 4 op	1. vsk.
		Tutkimussuunnitelma 8 op	2. vsk
		Opinnäyte 18 op	2. vsk.

Sisältö: Opinnäytetyö tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeessa
Ohjaus, vertais- ja projektiohjaus sekä seminaaritalanteet
Prosessin ja tulosten hyödyntäminen ja juurruttaminen työkäytäntöihin
Opinnäytetyön esittäminen alueellisessa, kansallisessa tai kansainvälisessä seminaarissa
Posterin laatiminen
Artikkelin kirjoittaminen kypsyysnäytteenä

Toteutus: Opiskelija toteuttaa opinnäytetyön siten, että se palvelee hänen johtamisen ja osaamisen asiantuntijuuden lisäksi hänen työyhteisöään ja toimintaympäristöään. Suositeltavaa on tehdä opinnäytetyö laajana kehittämishankkeena, jolloin jokainen opiskelija tuottaa yhteiseen opinnäytetyöhön yhden kokonaisuuden. Jokaisen opiskelijan on pystyttävä osoittamaan oma osuutensa yhteisessä opinnäytetyössä. Aiheen tulee liittyä alueella tai työyhteisössä meneillään olevaan työelämän kehittämishankkeeseen.

Opiskelijan perehtymistä opinnäytetyöhön tuetaan koko ajan tutkimus- ja kehittämistyön opinnoilla, jotka linkittyvät opinnäytetyön tekemiseen systemaattisesti. Aiheen varmistuttua opiskelija perehtyy siihen laajasti erilaisen tiedon ja materiaalin avulla. Opinnäytetyön aiheen opiskelija esittää ideaseminaarissa ensimmäisen lukukauden lopussa.

Toisen lukukauden lopussa olevassa opinnäytetyön suunnitelmaseminaarissa opiskelija esittää opinnäytetyönsä tarkennetun suunnitelman, jossa hän osoittaa perehtyneisyytensä aiheeseen ja sen taustoihin laajasti ja syvällisesti. Sen jälkeen opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti järjestetään yhteisiä väliseminaareja, joissa pyritään eri asiantuntijuutta jakamalla ohjaamaan opinnäytetyöprosessia.

Valmis opinnäytetyö esitetään viimeisellä lukukaudella joko alueellisessa, kansallisessa tai kansainvälisessä seminaarissa. Esityksen jälkeen opiskelija viimeistelee opinnäytetyötään koskevan artikkelin, joka julkaistaan esimerkiksi ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa kokoomateoksena.

Opiskelija osallistuu seminaareihin aktiivisesti ja toimii vertaisena. Lisäksi opiskelija tekee opinnäytetyötä esittävän posterin ja kirjoittaa kypsyysnäytteen. Lisäksi jokainen on työelämän ohjaajana yhden perusopiskelijan opinnäytetyöprosessissa.

Arviointi: Opinnäytetyö arvioidaan kriteereiden mukaisesti 1-5.

LUKUSUUNNITELMA

Kajaanin AMK, Kliininen asiantuntija		k2011	s2011	k2012	s2012
Lukusuunnitelma, Sairaanhoidaja, yl.amk. 2011 - 2012		1. vuosi		2. vuosi	
YLEMPI AMK-TUTKINTO	op	I lk	II lk	III lk	IV lk
SYVENTÄVÄT OPINNOT	45				
ASiantuntijuus	45				
Asiantuntijaksi kehittyminen	5				
* Opiskelu yamk:ssa	1	0,5			0,5
* Kliinisen asiantuntijuuden kehittyminen	2	2			
* Monikulttuurinen viestintä	2		2		
Asiantuntijuuden kehittymistä tukevat opinnot	40				
* Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta	5	3	2		
* Ohjaus- ja opetusosaaminen	8				
* Potilasturvallisuus	7	4	3		
* Lääkehoito-osaaminen	15				
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT	15				
Tutkimus- ja kehittämistyön perusta	4				
* Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen	1	1			
* Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta	3		3		
Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät	6	3	3		
Tutkimus- ja kehittämistyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen	5		1	2	2
OPINNÄYTETYÖ	30				
* Aihesuunnitelma	4		4		
* Tutkimussuunnitelma	8			8	
* Kehittämistehtävä	18				18
		17,5	24	22	26,5

AIKATAULU

Kevät 2011

Pvm	Päivä
19.1.2011	ke
20.1	to
21.1	pe
9.2	ke
10.2	to
11.2	pe
16.3	ke
17.3	to
18.3	pe
13.4	ke
14.4	to
15.4	pe
28.4	to
11.5	ke
12.5	to
13.5	pe